

EN  
SMALANDSFlickA  
i  
STOCKHOLM.

Novell  
af  
*Charlotta Amalia Sukler.*

STOCKHOLM  
HOS C. H. THIRGREN.  
1864.

På förlä's forlag.

EN SMALANDSFlickA I STOCKHOLM.

# (Ref., smétr.)  
EXA

EN

# SMÅLANDSFlickA

i

STOCKHOLM.

Novell

af

*Charlotta Amalia Fuhler.*

— ① —

STOCKHOLM.

HOS C. M. THINGREN,

1864.

En dag några veckor före midsommar-  
ren, närmade sig en högvext, manlig ge-  
stalt ett litet boställe i Småland. På armen  
bar han en fiol, hållen på ett sätt, som ha-  
de han varit färdig att genast uppspela en  
hymn till den sköna solbeglänsta nejdens  
ära. Vid ingången till bostället mötte han  
dess egare, orgelnisten Fagerström, hvilken  
vid hans åsyn utropade:

— »Polonäsen» bär då alltid ett skämt  
på läpparna.

— Jag har Gud ske lof ingenting att  
sörja öfver! — svarade den s. k. Polonä-  
sen.

— Så talar och så kunna ungarlarna  
tala, men allt sedan min hustrus död, fastän  
fem år derefter förflutit, har din fiol icke  
mera samma klang för mig.

— Så förstår i stället din dotter Ro-  
salia så mycket förträffligare att stämma sitt  
instrument i livvets och ungdomens herrliga  
dur, ty den konst hvari hon är mästarinna,

kan ej förjagas af dödens fläkt, kan själf aldrig bli kall och stel. De tjusande himlarena tonerna måste klinga, om också endast för att förklinga i den öken, der redan så mången blomma af den största fåg-ring vissnat utan att åt någon skänka sitt doft.

— Vet du då så bestämdt om hon ej fröjdats den lilla tufvan som sett henne upp-rulla sina första blad? Hvem vet, om ej hennes blomstring skänkt den sällhet nog? Medför icke också hvarje ny vår åt henne tusende knoppar, hvilka länge väntat och äntligen tränga sig fram, för att sedan i sin tur blomstra och dofta, lefva och älska. Evigheten räcker kärleken handen och ropar till de små knopparna: kommen och af-kasten er den tunga drägt, hvilken häm-mar er flygt . . . Naturen skall icke stå öde, fastän den måste glömma en och annan. Hjertan, sådana som våra, så fulla af svär-mod och djup känsla, kunna i sin trånad endast fråga: hvarföre, j väldige deruppe, tagen j så ofta bort ungdomen, hvilken har så sköna mål att lefva för och låten j i stället den sig själf öfverlevande ålder- domen stå kvar på jorden, för att kanske ännu länge bäras af den såsom en af dess skuggor?

— Ack, hvem känner väl i lifvets töcken och dunkel de stjernor vi hafva att genomvandra? För din flicka har lifvets konsert ännu icke börjat, och derföre att du icke rätt uppfattat hennes födelsestunds *maestoso*, försöker du att lägga band på hennes ungdomstids *allegro*, vill du förebygga hennes qvinnoårs *andante*. Endast den store kapellmästaren deruppe har fattat den djupa meningen af hennes lefnads *cadence* och Han skall också, efter fulländadt dagsverke, ringa själaringningens *final*.

— Jag vet att du är en stor musikälskare och att du i din fiol gjort det lyckligaste valet.

— Befalla vi ej beöge två öfver de dyrbarste bland verktyg? ditt galler kyrkan, mitt bygden. Min fiol sprider öfver allt lif och glädje, och vid din orgel följer du de bedjandes lofsjungande toner på deras färd mot höjden.

— Tycker du verkligen att allt detta kan vara ett skäl för att tillåta en ung oerfaren flicka, utan släktingar och vänner, bege sig af till Stockholm? Det är en farlig, i sanning en mycket farlig ort för en ungmö.

— Ja, vacker är hon liksom majrosen i Skåne, hennes hjerta är rent såsom stjer-

nornas glans, hennes själ kysk som solens låga!... Men helt och hållet oförderfvad som hon är, kan hon äfven utan minsta ansträngning vara ärbar. Det ligger i sanningens natur att vara god och välgörande, samt att utan alla slags beräkningar utöfva den kristliga kärleken. Hennes dygder äro icke ersättning för en förfluten tids laster, icke heller härleder sig hennes nit för dygden från någon sen ånger. Böra därför icke föräldrar, hvilka sörja öfver fallna döttrar, ifall de äro uppriktiga, säga: vi äro olyckliga genom våra vanartiga barn, men är ej felet vårt eget, därför att vi uraktlätit att med religionens bistånd i dem inplantä goda grundsatser?

— Du tycker således att jag upplöst den svåra knut, som så ofta slår sig i barnauppföstran?

— Ja, och jag tycker att din Rosalia verkligen har ett tillräckligt odladt förstånd, för att du bör kunna ge efter för hennes åtrå att komma till Stockholm.

Orgelnisten fortfor:

— Tro mig, Nils Åmunsen, — (detta var »Polonäsens» rätta namn, det andra endast ett binamn, som bygdens befolkning gifvit den förträfflige spelmannen), får fogeln väl en gång flyga ur boet, kommer

den aldrig mer igen. Men hon skall få resa, ty hvad ungdomen fått i hufvudet, måste genomdrifvas, eljest blir den en plåga både för sig sjelf och andra . . . Goda anlag för musik har hon och dertill ett hufvud, som kunde passa för en gosse. Men Stockholm är ändå hvad jag sagt.

— Var nu icke ängslig, — inföll »Polonäsen», — stadgade grundsatser äro en grund att bygga på. Det påstås visserligen i våra dagar att den erfarenhet, som förvärfvas ute i världen, genom umgänge med främmande människor, skall vara för ungdomen nyttigare än den moral, som blifvit dem inplantad i hemmet. Detta är dock en sats som jäfvas af verkligheten. Den unga människan, som inträder i världen utan djupt rotfästade religionsbegrepp, finner der flera tillfällen till sin försämring än förbättring. Det är äfven besynnerligt att kunna påstå, det man skall sätta dyrköpt erfarenhet framför den som vunnits genom sanna föreställningar och läsningen af goda böcker, hvilka ställa spegeln framför det egna belätet, ty endast studerandet af den inre människan skänker tillbörlig kraft åt den upphöjda moral, som måste utgöra grundvalen i ungdomens lefnadsvishet. Eger hjertat den, kan man under

umgänget med människorna, om också icke urskilja den fina ränksmidaren eller upp-täcka den försåtliga snaran, dock undvika och se brotten; likväl måste man dertill äfven taga budorden till sitt stöd.

— Ack, hvilka frestelser omsnärja ej i en främmande förvillande verld den unga flickan!

— Bah, hvad är väl den dygd, som ej blifvit pröfvad . . . Du känner ju skepparen Jungmans yngste pojke, den lille skeppsgossen? Nå väl, han var den ende, som vägrade att aflägga falsk ed, då fartyget skulle borras utanför Gamla Carleby. Redaren fick betala assuransen, och gossen ett helt dygn sitta i märsen. Men ännu aldrig har himlen lemnat rättfärdigheten utan en skyddsengel. Naturligtvis tänkte de att skeppsgossen skulle svälta ihjel, men faran skapar både vaksamhet och rådighet; en fiskarbåt blef synlig, den kom skeppet allt närmare och närmare och knappt hade gossen upptäkt den, förrän han hoppade från märsen, kastade sig i vågorna och likt en fisk simmade till den räddande farkosten, hvar på han upptogs. Det var mig en djerf byting, tänkte säkert båtens befälhafvare. Emellertid tror jag att han på den resan erhöll en vän, hvilken många gånger upp-



väger den summa, hvarmed man sökte köpa hans medverkan i en orättfärdig handling. I alla hänseenden belönades den unge verldsborgärens mödor och segerrika strid med den inre tillfredsställelsen att ha handlat rätt.

— Tror du då att inga flera faror återstå för gossen?

— Jag menar visst icke att man mera bör vårdslösa med utvecklingen af ynglingens begrepp än med flickans, ty hvem, om icke just mannen, är i allmänhet hennes frids förstörare.

— Det är icke så bestämdt. Hvad som kommer utifrån, orenar ingen, men väl hvad som kommer inifrån.

— Jag vill gälda din historia med en annan: Min mor hade egnat en omsorgsfull vård åt en ung aflägsen slägtinge, som hon gjorde till sin fosterdotter. Äfven denna unga flicka ville gerna fara till Stockholm. Som hon var händig och skicklig i sina fingrar, lärde hon att sy hattar. Hon gjorde rätt stora framsteg i denna fruntimmersslöjd, och min mor kände sig mycket glad öfver den ljusa framtid som tycktes vänta hennes skyddsling. Då började plötsligt en officer figurera för flickan, och då hon ej ville gå in på något af hans dåliga

förslag, friade han slutligen till henne, hvar-  
 efter de blefvo förlofvade. Min mor hade  
 försökt att i fosterdottern inplanta den  
 grundsatsen, att mannen ej bör få ega kvin-  
 nan förrän efter vigseln, och från denna  
 grundsats vek ej heller den unga flickan,  
 men då blef officeren otålig. Som vi veta,  
 söka älskande gerna ensamheten. En dag  
 fann officeren sin fästmo allena. Som jag  
 tror bruka garnisonsofficerare i allmänhet  
 gerna dricka vin; det föreföll således den  
 unga flickan alls icke underligt att fäst-  
 mannen till henne medförde en vinbutelj, ur  
 hvilken han äfven sjelf förtärde något; men  
 denna gång hade förföraren gjort den star-  
 kaste sprit söt och välsmakande. Ovan vid  
 starka drycker blef flickan snart omedveten  
 af sina handlingar, hvarunder officeren be-  
 gagnade tillfället att utföra sina brottliga  
 afsigter. På detta sätt öfverlistad blef emel-  
 lertid flickan en olycklig mor, och förföra-  
 ren lemnade ej sitt offer förr än flera år  
 förflutit.

— Till det första brottet var hon oskyl-  
 dig, men aldrig bör hon väl ha kunnat för-  
 låta sig sjelf, att hon icke genast bröt med  
 en man, som så fullkomligt förrådt sin låga  
 och djuriska natur.

— Just inför den som vållat fallet, är

qvinnan af naturen svagast med afscende på återupprättelser. Det finnes en mängd både förlorade söner och döttrar, men få af dem ha återvänt till fädernehemmet. Och hvem skulle väl efter fyra års förlopp ha kunnat igenkänna den vackra, lefnadsglada och lyckliga flickan, som reste till Stockholm.

— Jag förmodar att äfven din dotter hört denna historia? — frågade »Polonäsens», hvarefter de två herrarne som vanligt slogo sig ned vid orgelverket.

— Många gånger, — svarade orgel-nisten.

— I så fall kan Rosalia den utantill och aktar sig nog för att dricka vin i en föregifven fästmans sällskap.

— Kärleken kan förvrida hufvudet på sjelfva dygden, och en gång fallen blir qvinnan vanligtvis så likgiltig för allt, att hon ej mera har reda på hvarken hvad hon är eller gör.

— Då delar du ju deras åsigt, som påstå att ingen dygd finns?

— Må hvarje öga söka bevekelsegrunden och ingen vara för snar att döma! Må framför allt min Rosalia vaka och bedja att hon aldrig måtte nås af frestaren och falla för honom.

— Amen, amen! — utropade Nils Åmun-  
sen, fattande stråken, och liksom David gjor-  
de med Saul, så vyssjade nu äfven Nils  
helt sakta med sina toner orgelnistens be-  
kymmer till ro.

## II.

Midsommaren grönskade i fullt flor.  
En dag, då Rosalia ömsade friska blommor  
i vaserna, utropade hon plötsligt:

— Tack, pappa, därför att jag får resa.  
Du har så väl sørjt för min barndom, att  
jag nu vill försöka använda min ung-  
dom till att blifva din ålderdoms tröst och  
med Guds hjälp äfven ditt stöd. Du lof-  
var ju att skrifva ofta, så att jag alltid vet  
huru du mår?

— Ja, mitt barn. Men föreställ dig  
ej att du i Stockholm endast kommer att  
dansa på rosor. Säkert vänta dig der svå-  
rare motgångar än du ens kan ana. För-  
lora dock icke hoppet, utan förtrösta på  
Gud, ty den, som det gör, dukar icke  
under.

— Ack, pappa, mitt hjerta klappar så  
gladt, som om mycket godt väntade mig.

— Slå bort dylika ungdomliga drömmar, de passa knappt längre för dina år.

Med dessa ord närmade sig orgelnisten fönstret och betraktade de sista buketterna, som blifvit ditsatta af den älskade dotterns hand.

— Hvem skall nu, — återtog han, och en tår fuktade hans öga, — blomsterströ enslingens boning och förljufva hans dystra stunder?

— Det skall dina sednare års gode vän, Åmunsen göra. Han har lofvat att besöka dig ännu oftare. J språken ju så gerna med hvarandra. Och sedan så komma äfven mina bref; hvart och ett sätter sig liksom en liten hvit dufva i din hand, helt lycklig och glad öfver att blifva smekt af dina tankar.

— Må jag äfven alltid uti dem återfinna den kycka bild du nu framställt för mitt öga.

— Tvifla ej derpå, pappa: dina varningar skola städse följa mig, dina berättelser stå för mitt minne, och likt goda englar skola de rena gestalterna i de böcker, ur hvilka du undervisat mig, kringsväfva mig!

— Ja, kom väl ihåg, mitt goda barn, att så länge människan vakar och ber Gud

bevara sig för hjertats besmittelse, blir hon dock aldrig, äfven under de hårdaste pröfningar, fullkomligt olycklig. Förstår man endast att omsorgsfullt bevara den skatt, som ingen kan nå, blott man ej sjelf af egen oförsigtighet lemna dörren öppen, så upplyser, liksom efter åskan, solen åter himlen och fröjdar den renhertade, hvilken skall se Gud samt finna att Han i all evighet är den, hvilken belönar tro med tro.

— Pappa, det är som om du med ditt finger inristat dessa ord i mitt hjerta.

— Säg hellre att det är som om Gud der nedskrifvit dem med outplånliga bokstäfver.

Några ögonblick derefter framstammade fadrens läppar en varm välsignelse, under det att Rosalia till afsked slöt honom i sina armar.

---

### III.

Ett par veckor sednare sutto åter de två förtrogna vännerna tillsammans, sysselsatta att läsa Rosalias första bref.

— Liksom henne omedvetet, — inföll Nils Åmunsen, — framskyntar dock häri

en kväfd och undertryckt oro, som ej är någonting annat än hennes för dig väl insockrade sorgbundenhet.

— Guldet skadas ej genom att luttras, utan befrias i stället derigenom från slaggen, — svarade orgelnisten. — Försaker och lidanden äro helsosamma för ungdomen och göra att den på ålderdomen undgår det värsta.

— Då det rör din dotter, vet jag nog att du har hjertat på rätta stället. Föröfrigt är du ju gudskelof så pass bergad, att ett par hundra riksdaler ej kunna göra någon lucka i dina väl ordnade affärer.

— Min hjälp förutan anser jag hennes fasta karakter såsom en säker borgen för hennes viljas genomdrifvande.

— Att börja med kan det dock bli svårt nog att hitta på utgångspunkten, — menade »Polonäsen».

— Ansträngning stärker tankekraften. Hon är ej alldeles utan kunskaper, således bör hon, upplyst af förståndets ledstjerna, icke endast utleta det bästa, utan äfven förstå att använda det till dagligt bröd. I stället för att Gud skulle kunna tjenas genom medlens rätta användande, ungdomen agas och frid och rättfärdighet herrska på jorden, bortslösa i allmänhet föräldrarna på

barnen hvad som sedan blir deras förderf. Jag skulle aldrig ha funnit min jordiska lott så ljuf, om den icke låtit vänta på sig och jag i 10 år nödgats tjena som dräng, innan jag hade råd att lära mig orgelmusik. Utan den föregående mödan hade visst icke framgången förekommit mig så skön.

— Ifall himlen skänkt dig en gosse, hade, som man säger, karl blifvit ledd af karl; men din dotter har nödgats umbära ett moderligt hjerta och litet ömhet skadar ej en flicka.

— Du vill således att hon skall vänjas vid penningkickningar från hemmet, för att sedan bygga hela sin tillit på människorna, hvilka likna grässtrån på marken, som i dag lefva, i morgon dö! Tror du då icke att landsflickan skulle vilja täfla med stadsdamen, att icke äfven hos henne både tid och tankar skulle kunna nedgräfvast i granna kläder, att äfven hon lik en annan påfågel, skulle vilja prunka och pråla, så vida hennes tillgångar tillåto henne att skaffa sig granna fjädrar; föröfrigt vore hon äfven i stånd att taga handen full för att göra ondt, ehuru afsigten vore att göra godt. Hennes lättrörda hjerta har långt ifrån någon urskiljningsförmåga. Intet annat kan odla den än pröfningen af men-



niskor; hon måste bryta ljuset med olika prismer; hon skulle dock ingenting förlora derpå, utan öfvergå från den ena klarheten till den andra, så att slutligen det »mörka talet ses i den dunkla spegeln». I sanning, upplysning är nödvändig för att det skall låta sig göra.

— Då du häromdagen, borta i skogen, skänkte mjölnarens enka tvåhundra riksdaler, borde du ha tänkt på Rosalia och gifvit henne hälften.

— Käre Nils Åmunsen, jag vill ej att den venstra handen skall veta hvad den högra gör.

— Ville du då att man skulle tro det gumman stulit pengarne eller att de kommit direkt från himlen?

— Eftersom du vet det, kan jag gerna säga dig, att länsman Wisslund, ifall hon ej blifvit hjälpt med denna lumpna summa, skulle ha tagit nybygget för skuld. Enkan har bevisat, att hon, med biträde af sina två äldre gossar, kan lifnära sig jemte de minderåriga barnen på den lilla täppan. Du kan lätt tänka dig den stackars utfattiga modrens sorg vid tanken på att tillsammans med sina arma barn nödgas lemna torpet. Men, lofvad vare Gud, de äro nu räddade från att ligga församlingen till last. Också

har säkert ingen menniska känt en innerligare glädje än jag vid utöfvandet af denna goda gerning och ännu en gång kom jag i erfarenhet af huru mycket saligare det är att gifva, än att taga.

— Nej, i dag är du mig för öfvermåktig, Abraham, — utropade Nils. — Spela nu för mig någon riktig englamusik, som kommer själens alla strängar att vibrera i en himmelsk harmoni.

Orgelnisten vände sig genast till orgeln och uppstämde:

O, min Gud, hvad herrlig dager  
Strålar på den ynglings stig,  
Som af dig sin glädje tager  
Och sin glädje har i dig!  
Som sig håller vid din lag  
Och, förnöjd med ditt behag,  
Går att lifvets pligter sköta,  
Går att lifvets öden möta.

Han med bröst af dygd regeradt,  
Fredadt från begärens brand  
Blomstrar likt ett träd, planteradt  
På den friska flodens strand.  
I hans blick, som källan klar,  
Himlens lugn sin spegel har;  
På hans kind, som rosor smycka,  
Löftet står om lif och lycka.

Hjertat för det goda lågar,  
Tankan i det sanna ser,

Känslan svarar då han frågar,  
 Himlen hörer, då han ber,  
 Jorden syns ett varens fält,  
 Hvilket, lofvande och sällt,  
 Bär at dygdens hopp och möda  
 Blott välsignelsernas gröda.

---

#### IV.

Ett par månader efter Rosalias afresa från hemorten sutto en dag två unga flickor i ett anspråkslöst rum vid en af Regeringsgatans reelaste sidogator. Begge flickorna voro utmärkt vackra. Det berodde helt och hållet på hvars och ens smak, hvilkendera man skulle skänka skönheters pris, antingen henne med de mörka stjernorna, hvilka lyste i den dunkla natten, eller henne med de klara, blåa ögonen, som så mildt, så himmelskt strålade under guldlockarna. Den ena af dem var brunett, litet kortare till vexten och med något mindre väl rundade former, den andra blondin. Hon var ett af dessa barn, på hvilket naturen slösat hela sitt mästerskap, för att kunna gifva målaren en för madonnans bild värdig modell. Den- na sednare var Rosalia.

— Nej, — sade hon och antog en

mycket moderlig min och ton, — nu talar du icke sanning, Amanda. Du trodde att jag sof då du kom hem, men det gjorde jag icke, utan jag hörde mycket tydligt hur du satte in kängorna i kakelugnsnischen och dervid föll det mig in: Amanda har icke varit på rätta vägar stadd, ty deras spår döljer man icke. Då du i morse sof, tog jag utomdessa, för roskull, fram kängorna, och till den grad nedsmutsade som de då voro, kunde de ej blifvit genom att gå de få stegen till din tant i Trumpetarbacken. Jag hade redan förut mina misstankar, ty jag har aldrig förr sett så konstrikt hoplagda bref som dem du får i hvarannan vecka och som du aldrig visat mig. Jag vet bara att de pläga vara åtföljda af konfektspåsar och andra presenter. Jag vill nu bestämdt läsa dessa bref, hvarom icke, får du ej mera sofva i min säng och det är slut med den lilla kammarens delning.

Du skall gerna få läsa brefven, — svarade Amanda, — de äro från hofrättsnotarien A. det var också med honom jag var ute och spatserade, icke längre bort än i Humlegården.

— Och det så sent på qvällen och vid denna tid på året!

— Kärleken eger alltid sina vissa grader värma, det må du väl veta.

— Skämta inte, Amanda, vi skola nu tala allvarsamt.

— Jag älskar honom och kärleken är mer än himmel och jord, ty den är himlens skapare och jordens gudomlige förskönare!

— Min far brukade säga: den unga, af tidens förderf obesmittade flickan, måste förstå att urskilja den verkliga mannen bland alla de män utan karakter, hvilkas flyktiga smak gömmer sig under slöjan af triviala uttryck och i hvilkas förslappade hjertan ej finns en enda fiber, istånd att röras af en sann kärleks ljufva känslor. Den man för hvilken den unga flickan skall försaka ungdomens och oskuldens nöjen, bör ega något annat än en fernissa af älskvärdhet och artighet. Han bör ega ett obefläckadt namn, som icke qvarlemnar någon skugga på det förflutna; verksamhet, arbetshåg, allt egenskaper som äro en säker borgen för det närvarandes lycka, samt framför allt en lefvande och allvarlig gudsfruktan, ty endast derigenom kunna aningarna om framtiden betryggas och förädlas. Då en sådan man kommit i erfarenhet af Guds vilja, studerar han äfven både länge och väl karakteren hos den flicka, han vill göra till sitt hjer-

tas maka, jemför hennes goda och onda egenskaper, hvilka antingen närma dem till hvarandra eller också aflägsna dem, och när så slutligen hans hjerta och förstånd säga honom: här är den varelse som kan bistå dig under lifvets skiften, känna äfven båda att det icke är godt att menniskan är allena, utan prisar den höga religionslag, som vill att de två skola vara ett i sina tycken, sina begär, sina förhoppningar och sin högaktning för hvarandra samt tacka honom, som icke endast åt mannen, utan äfven åt qvinnan, gaf den, till hvilken hon kan hålla sig; först derefter infinna de sig vid altarets fot.

— Din fars improviserade predikan borde åtminstone ha hållits i den kyrka, hvarest han utfört musiken.

— Det är då ingen möjlighet att kunna tala ett förnuftigt ord med dig, Amanda. Du får ursäktas att jag funnit det mycket besynnerligt att A—s flitiga påhelsningar upphört sedan den der korrespondensen började. Svart på vitt talar nästan alltid tydligt, låtom oss därför i hans bref pröfva hans kärlek till dig!

Det gick trögt, men slutligen måste dock Amanda framtaga brefven ur byrålådan.

De blefvo genast öppnade och granskade af Rosalia, som derefter yttrade:

— Hvilken brinnande låga för vänskapen! Finner icke du dess helgd omöjlig mellan skiljda kön? Men kanske din dygd redan bestått profvet, jag behöfver då icke säga mer om broderskapets huldhet! För öfrigt, hvarföre drager han sig tillbaka från din boning ifall hans tankar äro redliga? Du är ju en flicka, om hvars hand han, utan att blygas, kan anhålla och lika öppet mottaga.

— Jag är så ensam i världen att jag behöfver en broderlig vän med ett ömt hjerta.

— Bedrag dig icke sjelf, det kan bringa dig på fall och förskaffa dig en alltför sen ånger. Illusionen måste upphöra innan den för dig för långt.

Amanda fick nu dåningar, den ömma lågan qväfdes häftigt, så att hjertat var nära att brista, tills det äntligen, tack vare några Hoffmans droppar, åter fick en smula luft. Derefter fortfor Rosalia:

— Slå upp livvets bok och bläddra deri, så skall du öfverallt få se hvarthän det leder, då man drifver gäck med två hjertans förening, livvets heligaste allvar.

Då Amanda något återhemtat sig, svarade hon:

— Du måste aldrig ha älskat, Rosalia.

— Kärleken, som är lifvets heligaste akt, är en dårskap för barn; att älska tidigt är att få ett utslitet hjerta.

— Föröfrigt så är jag ett år äldre än du, derom behöfver jag hvar dag påminna dig.

— Det är rätt ledsamt, jag skulle gerna se om det vore tvertom. Men hvilade dig nu till i morgon, Amanda, och tänk på saken.

— Hur tror du att de två sakerna låta förena sig.

— Jag kan icke inse hur det kan kosta på dig att bryta med denna skugga af en man, — inföll Rosalia allvarsamt.

— Jag hörde en gång två gamla mamseller resonnera om kärleken; den ena hette Gunilla, den andra Petronella; plötsligt utropade Gunilla och lade handen på hjertat: då den kommit hit, är det för sent att prata om saken, då står den icke till att hjälpa.

— Jag återtager i så fall den vänskap jag skänkt dig, — förklarade i bestämd ton Rosalia, — äfven den har varit helig och kan ej fortlevva för en varelse, hvilken



med berådt mod kastar sig i faran, fastän det heter, att hon deri skall förgås.

— Ifall du någonsin känt kärlekens fröjder och qval, Rosalia, skulle du ej vara så grym.

— Att jag hyst verklig ömhet för dig, Amanda, har du varit i tillfälle att bedöma, men det oakadt gör ej upplösningen af denna tillgifvenhet mera intryck på mig, än åsynen af en såpbubblas bristande inför ett barns öga.

Högeligen förtviflad började Amanda åter gråta och utropade med våta ögon:

— Hur mången qvinna hade ej blifvit utan man, ifall ej denne lärt känna henne under s. k. underliga förhållanden!

— Du menar troligtvis sådana qvinnor, som aldrig brytt sig om sitt anseende, som aldrig hyst någon aktning för sig sjelfva, och som djerft bitande hufvudet af skammen ej ryggat tillbaka för vanäran. På sådant sätt uppnås verkligen ofta ett mål för dem som ingen heder ha att förlora... »Håll lif och ära lika kära», säger ett gammalt ordspråk; utan den sednare saken har den förra föga värde, derom kan du vara öfvertygad. Gif dig derföre bara tid och tålmod, så inställer sig nog i sinom tid den rätta.

— Så besynnerligt att det verkligen fins människor som kunna lefva utan kärlek!

— Att lefva utan kärlek vore att hata,  
— svarade Rosalia, — och jag anser ingen ung människa i stånd att inrymma hatet i sitt hjerta, först måste lidelsernas stormar ha genomisat det. Lek därför ej med elden, dervid kan lätt afven livvets adlaste gnista utsläckas. Jag ber dig nu, Amanda, lyssna till förnuftets röst och samla hela din sjelfbeherrskning till i morgon, så vill jag för dig diktera det bref, du skall afsända till A—f.

Denna sak utfördes också verkligen den följande dagen. Det gick visserligen mycket trögt, icke heller var det Amanda så lätt att öfvervinna en viss af stunden framkallad opasslighet.

Men det oaktadt fick notarien veta hennes åsichter om det föreslagna vänskapsförbundet, och hur opassande hon fann alla möten och sammanträffningar utomhus. Ej heller skulle han besvara sig med att på utsatt tid invänta henne vid Gustaf Adolfs staty, enär hennes fläckfria rykte var den enda rikedom hon hade att inberga för framtiden, m. m., m. m.

Svaret härpå var att notarien måste erkänna det hans afsigt endast varit passio-

nens mål, att han icke älskat henne såsom den han önskat till sin maka, men att han icke förr än nu fullkomligt känt hennes karakter, för hvilken han sade sig hysa den största högaktning, en verklig beundran, och skulle hon hädanefter komma att intaga en stor plats i hans hjerta. Slutet var dock ett farväl.

Amanda höll detta bref i sina darrande händer, och hela aftonen förflöt under krampryckningar och Rosalias milda vård. Hon gömde dock för henne sina tårar, då Rosalia en gång för alla stålsatt sitt hjerta emot dem.

Amanda hade på den sednare tiden fått ett nästan oinskränkt förtroende till Rosalia, på grund deraf att hon en gång från en tant i Wermland erhållit ett bref, byråöfver hon blifvit alldeles tröstlös, då tanten deri gjorde henne de mest sårande beskyllningar, framkallade af det grundlösaste squaler och förtal. Rosalia, som var öfvertygad om Amandas oskuld, dikterade derföre Amandas svar till tanten, som genast insåg sin orättvisa och såsom en godtgörelse derföre skickade henne 100 rdr, försäkrande att hon alltid i henne skulle ega en väninna.

Dessa af Rosalia framtröllade pengar

hade till på köpet kommit just då de som  
bäst behöfdes.

## V.

Ett år hade förgått och åter sutto de  
unga flickorna tillsammans i den lilla kam-  
maren.

Amanda hade återfått hela sitt förra  
humör och var nu gladare än någonsin.

— Hur kommer det sig, — frågade  
hon plötsligt, — att du aldrig har några  
äfventyr att berätta? Doktor Lindeberg  
ville ju så gerna följa dig till Mariedal?

— Jag var, — svarade Rosalia, — dit-  
bjuden med Engströms; följaktligen blefvo  
de mitt sällskap både dit och hem.

— Nå, var det roligt på det af Berg-  
löfs tillställda båtpartiet?

— Mycket roligt; skada endast att jag  
är så fallen för sjösjuka.

— Det var således derföre du bad  
kapten C. göra dig sällskap på däck, fastän  
du försäkrade att det var för att undslippa  
de ombord varande löjtnanternas fadda ar-  
tigheter. Annorlunda var det på bröllopet  
hos Engströms. Då grosshandlarens bror

blifvit litet ankommen, släckte han ju två stearinljus, tog det ena till fiol och det andra till stråke, derunder oupphörligt sjungande: »Det var mig en tusan så vacker småländska!» Hvarvid tillochmed de slumrande fingro öppna ögon och riktade dem på din person.

— Du är väl underrättad, hör jag.

— Ehuru den var något för högstämd måste du dock medgifva, att hans fiol var ganska välklingande. Och den höge hofmannen sedan, som vid samma tillfälle sade till dig, i det han visade dig sin briljanterade snusdosa med hustruns porträtt: »Ifall hon lefde, skulle mamsell Fagerström blifva vår fosterdotter.» Han kunde lätt bli din äkta hälft, bara du förstod att ställa dig i en riktig dager för honom. Gubbens mening var lätt genomskådad.

— Tror du att vår upplysta tid förenar 60 och 17 år i äktenskapsfrågan?

— Ännu djupare svalj har blifvit fylldt af en hög ställning och mycket pengar. Ja, Rosalia, du är född under en lycklig stjärna; jag deremot är ej född under någon alls; hvem som var min far, har jag aldrig fått veta, det enda jag vet, är, att min mor tjenade som husmamsell tillsammans med en piga, som sedan blef en fri-

herrinna Lejonklo. Till henne kom jag som helt liten, men ett hem hade jag ingenstädes. För öfrigt fick jag af friherrinnan tillräcklig äga, både med ris och knytnäfvorna, hvilket sålunda blef den egentliga orsaken till mitt styfva sinne. Då jag var 9 år tyckte hon att jag borde lära fransyska språket och handarbeten. Det förra gick öfver förväntan väl, det sednare trögare. Helt tidigt fick jag läsa till Herrans Nattvard, och knappt var det undangjördt, förrän jag skulle giftas bort med en gammal rik enkling, en häradshöfding. Denne, som menade att kärleken kan köpas med guld och glitter, slösade på mig allt upptänkligt, tills han en vacker dag, då jag mått vid alla dessa leksaker gråtit öfverljuddt, frågade om anledningen till mina tårar. Jag svarade uppriktigt, att jag kände mig olycklig derföre att jag skulle gifta mig med honom. »Då ditt hjerta ej är böjdt derför, skall du icke tvingas dertill», svarade den verkligt ädle och gode mannen. I samma ögonblick var jag fri som fågeln på den bara qvisten, men redan i det nästa fick jag, som du nog kan tänka dig, dansa efter en annan pipa. Den i hög grad förgrymmade friherrinnan visade mig direkt på dörren och förbjöd mig att

någonsin mera synas för hennes ögon . . . Du vet hur svårt jag hade det hos den snåla mamsell Björkman, der jag var inackorderad på så sätt, att jag sjelf skulle bestå mig maten. Hos fru Hanekam fick jag aldrig någon frid. Den supiga kärringen ville dertill alltid ha förskott. Till min olycka visste hon att jag fått 600 rdr af häradshöfdingen. Jag måste naturligtvis köpa mig till husfriden. Och tror du väl att jag fick det mycket bättre på sista stället innan jag kom hit i huset? Nej då! . . . Ah, jag har redan i mitt lif fått pröfva hvarjehanda. Ville häradshöfdingen nu fria till mig, skulle jag också straxt, utan prut, bli hans hustru, ty nu vet jag hvad det i denna verld vill säga att ega guld och gröna skogar.

— Det var mycket lyckligt, kära Amanda, att häradshöfdingen inte blef förenad med dig, ty jag är säker på att ditt hjerta då tagit ut sin rätt annorstädes.

— Ah, dermed hade nog den gamle gråhårsmannen sett mellan fingrarne! På ena sidan hade jag njutit af vänskapen, på den andra af kärleken! Det hade ju utomdessa varit vida bättre och mycket lättare att förlåta, än om jag ständigt tittat i den gamle gubbens graf för att se efter huru

många skofflar mull ännu återstodo att kasta dit innan den blef fylld, eller om jag genom små portioner gift försökt att långsamt, men säkert påskynda hans dikt-  
komst.

— Min bästa Amanda, i dina tankar tyckes verkligen ligga gift, och gifve Gud att det aldrig måtte hopa sig till en hel grufva i ditt hjerta! Det enda som kunnat fylla klyftan mellan dina och häradshöfdingens år hade varit tacksamhet, men denna känsla rymmes ej i ett endast af egennyttas uppfyllt hjerta. Utomdessa slår falskheten sin egen herre på halsen, som ett gammalt ordspråk säger.

— Åh nej, Rosalia, siffror låta alltid beräkna sig. I sakens natur ligger mycket för den som är riktigt hemma i bråk. Det må vara den äkta mannen eller hustrun, hvilkendera som helst, så vore den bra dum som ej både under förströelserna och verksamheten studerade människolynnet, ty rätt ledd låter städse känslan beherrska sig. Man må vara än så likgiltig och ljum, kan man ju synas så lifvig och varm, som om det äkta bandets knut hölls öfver sjelfvaste kokpunkten; i annat fall kunna ganska lätt svartsjukans onda demoner frammanas och blifva ens följeslagare.



— Tro mig, Amanda, själen har ibland ett så fint väderkorn, att den anar och känner den bäst dolda förbindelse; fastän ingen dödlig förrådt hemligheten, är den uppenbar för den, som lider trolöshetens qual; dessa kunna visserligen gömmas, men de göra sig sjelfva till den grad påmint, att de aldrig kunna glömmas.

## VI.

— Du klagar, Amanda, — fortfor Rosalia, — derföre att jag aldrig berättat dig några af mina lefnadshändelser; nu har du dock verkligen inspirerat mig till att göra det. Men om du vill höra på hvad jag har att berätta, måste du äfven gifva dig till tåls, ty jag är litet vidlyftig af mig och kan ej vara lika underhållande som du. Som du vet, talas i landsorten om Stockholm såsom om ett Kanaans land, öfver svämmadt af mjölk och honung, såsom den medelpunkt der landets alla bildningsgrader sammanstöta och deras dolda kärna smältes.

Endast häri har man rätt. Slutligen gaf äfven min far efter för mina enträgna böner att få göra allvar af mitt lifs högst

önskan. Färden anträdde, och jag befann mig snart i ett resällskap, som visade mig mycken uppmärksamhet och hvaraf jag äfven kunnat ha stor njutning, om det ej till all förtret bestått af en fransysk professor med dess fru samt två engelsmän; ingen af dem talade svenska. Det första jag vid min utflygt ur boet fick smälta, var således erfarenheten om min djupa okunnighet, och inom mig gjorde jag ett heligt löfte, att icke gifva mig någon ro förrän jag uppnått en viss färdighet både i engelskan och franskan. Som du vet, är jag äfven redan temligen hemma i dessa språk, och hvad som ännu återstår mig, hoppas jag att snart kunna inhemta. Först vid resans slut föll det mig in att tilltala fransyskan på tyska, hvilket språk jag lärt af min far, och det blef nu en föreningslänk mellan de olika nationerna. Det kostade verkligen på mig att lemna den vänliga damen just som vi började att rätt förstå hvarandra; jag funderade därför på att taga in på samma hotell som det utländska herrskapet, men framför allt måste jag tänka på min kassa. Som den var ganska liten, skedde ingen förändring i min förut uppgjorda resplan, utan uppsökte jag mitt förut bestämda logis hos en viss madam Lindberg, hvilken en vän till min far

framställt såsom ett af mensklighetens afskum, fastän hon var hans egen syster.

Till och med under de första ögonblicken af mitt vistande hos henne visade hon sig icke annorlunda än stöjande och brutal. Hennes bror hade äfven rådt mig att väl gömma mitt lilla medhafda kapital, så att hon aldrig såg några penningar.

Hon förmodade följaktligen att jag var alldeles utfattig, hvilket gjorde henne dubbelt högmodig och förmådde henne att ännu mera stoltsera derföre att hon var husegarinna. Hon hade dock ingenting att befara, ty jag betalade henne i förskott det öfverenskomna priset för den första månaden.

Mitt piano placerades på vinden, hvilken följaktligen blef lokalen för mitt första musicerande i Stockholm.

Den murkna kovan vid Humlegårdsgatan, hvilken utgjorde min värdinnas »hus», var knappt mindre nedtyngdt af instrumentets tyngd än jag af dess plats och hela min vistelse hos den elaka kvinnan. Mitt ständiga bemödande gick således ut på att blifva undergifven, men det oaktadt kunde aldrig en gnista af människokärlekens ljus väckas inom hennes mörka själ. Med all din matematik och geometri skulle till och

med du kommit till korta med att uträkna de dolda vinklarna och vrånna i detta hjerta, som i sina schakter dolde vida mera arsenik än den sanna människan guld. Den grundval, hvarpå hon stod, var från början till slut hennes egennyttiga och högfärd öfver de hus i hvilka hon tjenat och med hvilka hon ännu, genom att tvätta och stryka, stod i vissa relationer.

Jag ville naturligtvis så fort sig göra lät komma i beröring med människor, i hopp att bland dem påträffa någon god och för mig nyttig. Jag bad derföre madam Lindberg att i de hus, för hvilka hon arbetade, efterhöra om de ej visste någon familj, som för sina barn behöfde en ung flicka, kunnig i att undervisa uti innanläsning och skrifning.

Detta förslag tyckes i hög grad väcka madam Lindbergs intresse. Hon spände upp öronen, som hade hon fått höra någonting mycket glädjande. I alla hänseenden fann hon det vara ett projekt, som nog kunde genomföras.

Hon tänkte naturligtvis dervid i främsta rummet på sin egen fördel. ty så fort hon ansåg sig kunna göra en god och lönande affär, var hon alltid utom sig af glädje.

Hon hade förut tjenat hos en viss grefve Skyldpaddenkrans och kände sonen i huset såsom en väldig flickjägare. En kort tid efter, sedan jag till henne framställde mitt förslag beträffande barnundervisning, inställde sig den unge grefven för att gifva min värdinna några uppdrag. Då han var gånge erfor jag att hans grefvinna önskade att jag skulle gifva deras barn, af hvilka det äldsta var fyra år, lektioner i de första skolämnena.

Grefvinnan Skyldpaddenkrans var så skön, så intagande och oemotståndlig, att något underbart, rent af öfverjordiskt drog mig till hennes milda upphöjda väsen. Jag skulle på knä ha velat anropa henne om hennes vänskap och beskydd. Men den fattiga orgelnistdottern vågade ej lyfta sina ögon, blått sina tankar så högt.

Emellertid klappade mitt hjerta högt af glädje, då det bestämdes att jag skulle komma dit två timmar hvarje helgfri förmiddag för att mot 22 öre i timman undervisa barnen.

På fristunderna uppbjöd jag hela min uppfinningsförmåga för att åt de små klippa blommor och andra leksaker; de saknade visst icke sådana, men för ögonblicket roade dem alltid mest de, i hvilkas förfärdi-

gande de tyckte sig ha deltagit. De små söta, nästan jemnåriga barnen gjorde mig genom sin ystra glädje nästan till deras kamrat både i glädtighet och ålder. Då grefvinnan erfor att jag var ledig, ville hon äfven att jag skulle sysselsätta mig med dem på eftermiddagarne och undervisa dem i ett och annat, hvilket allt utfördes till ömsesidig tillfredsställelse. Under eftermiddagslektionerna spelade grefvinnan rätt ofta piano.

En dag hade hon fått en ny, mycket svår komposition. Hon spelade flera gånger igenom den, för att riktigt kunna utföra densamma, och derunder fann jag att hon visserligen spelade mycket väl, men att hon det oaktadt hvarken haft min far eller Nils Åmunsen till lärare, ty dessa två lyssnade icke allenast med spändt öra till den spelande handen, utan till hvart och ett af dess finger. I grefvinnans spel låg endast färdighet. Då hon reste sig, frågade jag om hon ville tillåta mig att försöka den nya kompositionen. Min far plågade alltid säga: »huru noterna än äro satta, vore det skam om du ej genast utan något stafvande skulle kunna läsa igenom dem.» Det gick således förträffligt för mig. Grefvinnan blef mycket förvånad, så mycket mera,

som hon ingen aning hade att jag spelade piano. Hon blef utom sig af förtjusning öfver den verkligt vackra musik hon nu hade under händerna; och fastän jag knappt visste hur jag skulle komma fram dermed, rättade jag henne vid flera tillfällen, då hon åter genomspelade stycket.

»Det är rätt», utropade hon, »anmärkt dugtigt, ty jag vill i morgon afton på en stor supé spela denna komposition.»

Den följande dagen blef a-b-c-läsningen indragen och jag fick förtroendet att meddela grefvinnan musikundervisning. Sedermera framtröllade ofta instrumentet för oss de angenämaste, njutningsrikaste stunder.

På detta sätt hade ungefär en månad förflutit, hvarunder jag än haft att sysselsätta mig med barnen, än med grefvinnan, en tid, hvarunder jag lärde mig att i grefvinnan skåda typen för hurudan en kvinna bör vara. Jag skulle så gärna ha velat likna henne i allt, såväl hennes sätt som värdade uttal af svenska språket.

— Jo jo, men, — utropade Amanda och satte en paus efter musiken, det var säkert något annat det än »smäländska».

— Jag får ännu en gång be dig om litet tålmod, ty det är just slutpunkten i

min berättelse som jag, blott jag hade för-  
mågan, skulle vilja göra riktigt klingande  
för ditt öra, — svarade Rosalia.

— Gå på då, jag tycker att du har  
god vind i seglen, och jullens hela besätt-  
ning utgöres ju endast af dess styrman.  
Få se hvad slags last den bjuder på, om  
jag har lust att åtaga mig dess vidare ut-  
skeppning.

— Ganska säkert.

— Gör då inga kryssningar inomskärs,  
utan tag kortaste vägen och blås upp en  
dugtig storm, ty af allt vet du att jag mest  
hatar stiltje.

— Det vet jag, kära Amanda; men  
hvarför afbröt du mig?

— För att hålla med dig om att ren  
svenska är någonting annat än småländska.

— Ja, äfven utan minsta benägenhet  
för rimsnideri måste väl hvar och en med-  
gifva det.

— Nå, hur gick det sedan, lilla pro-  
saist?

— Jo, en dag då jag åter kom till  
grefvens och efter vanligheten först stan-  
nade i rummet innanför tamburen för att  
blifva införd till barnen, hörde jag plöts-  
ligt, i en bredvid liggande salong, ett hög-  
ljuddt samtal. Jag urskilde tydligt grefvin-



nans röst, som sade: »Förlåt, min bästa vän, derföre att jag säger det, men är du ej litet för ombytlig? Först påstod jag att det var orimligt att antaga en lärarinna för så små barn som våra, men du hade då rätt, älskade Felix, de ha verkligen gjort framsteg, till hvilka jag ansåg barn vid deras ålder fullkomligt oförmögna.» Härpå svarade grefven: »Det visste jag mycket väl; det var hög tid att de började, och det kommer att gå ännu bättre för dem, bara vi i huset få en verkligt skicklig guvernant, som genomgått sin examen. Jag förklarar derföre en gång för alla att jag inte tål den der mamsell Fagerström, hon skulle endast, genom att längre fortsätta med sin undervisning, hos barnen individualisera sin okristliga stelhet. Tycker du för öfrigt att det anstår vårt hus att mottaga en sådan der person? Der kommer hon med en lös svällande barm, utan att hon ens synes begripa att en ordentlig kvinna begagnar snörlif.» — »Jag har», fortfor grefvinnan, »ej fästat mig vid denna sak. Konsten har visserligen ännu ej förderfvat henne, utan det friska naturbarnet pryder sjelf sin enkla dräkt, och finner du något anstötligt deri; går det ju an att påminna henne om den nuvarande tidens fordringar. När jag är borta skulle

jag känna mig trygg, i fall du samtyckte till att jag fick ha henne i huset och hon vore hemma hos barnen. De sluta sig så gerna till henne, och dansa och hoppa af menlös glädje när jag lofvar att bjuda mam-sell Fagerström till middagen, ty de äro då säkra att också få behålla henne hos sig hela eftermiddagen. Det är hennes lekande sätt, som framkallat deras små framsteg. Några drifhusplantor har du väl icke ämnat göra af våra barn? Du vet att jag icke gerna vill handla dig emot, men nu ber jag dig att gifva efter för min önskan.» —  
 »Omöjligt», svarade grefven.

Jag skyndade ut till betjenten i den afsigt, att ingen skulle komma under fund med att jag varit i rummet innanför, men så djupt förkrossad som jag var, hade jag knappt reda på hvad jag företog och sade. Jag hade visserligen alltid insett att hos mig fanns mycken tafatthet och enkelhet, men aldrig hade jag ansett den så anstötlig, till och med inom den förnäma verlden. Den fullständigt examinerade guvernanten, hvilken skulle uttränga mig, fransstod plötsligt för mig såsom det fullkomliga ideal på jorden.

Man visste emellertid nu att jag kommit, och det dröjde ej många minuter förrän

jag blef tillsagd att stiga in till barnen. Det föreföll mig härvid, som hade jag nu endast att säga farväl till det mig så kärt blifna huset, hvåri jag funnit så mycken uppmuntran, förströelse och verkligt understöd. Så var det äfven. Ett par dagar sednare var jag för alltid bannlyst ur den dyra fristaden.

Madam Lindberg hade emellertid blifvit som en annan människa, hvilket jag trodde härleda sig från grefvinnans inflytande. Genom hennes försorg hade jag äfven trott mig kunna få en annan boning; men af det samtal, som på ett så indirekt sätt nått mina öron, erfor jag hvilka hennes egentliga afsigter varit. Som madamen den dagen dröjde ovanligt länge borta, hade jag emellertid god tid att öfvertänka hvad grefven sagt om min person. Jag kom tydligt under fund med att sanningen är hård att smälta, isynnerhet för en nybörjare. Dertill var jag ju så ovan vid mötgångar. Hvad som mest grände mig var dock min djupa okunnighet.

Min förtjenst under de fyra veckor jag vistats i Stockholin uppgick till 30 rdr, således dubbelt så mycket som jag gjort rätt för. Då min hyra var betald och mitt uppehälle för öfrigt afräknades, kunde så-

ledes blott återstå helt obetydligt. Den lilla summan af 75 rdr, min mångåriga vinst på hönsgården, hvilken min far afstått åt mig, hade åtgått på resan, under mitt första vistande i Stockholm och till bestridandet af några andra nödvändiga utgifter. Följaktligen återstod mig nästan ingenting mer än den 100-rdr-sedel, som min fars gode vän, Nils Åmunsen, vid afskedet från hemorten tryckt i min hand. Denna sedel var visserligen både stor och herrlig att se på, men skulle den sönderdelas till en prydligare garderob, lektioners betalande och ett bättre logis, vore den helt och hållet otillräcklig. Det svindlade för mina ögon, som om jag stått vid randen af en afgrund. Jag kände, att om jag skulle vexla den, var det som att sönderslita mitt hjerta, ty deri hvilade nutidens ve och framtidens glada förhoppningar. Trött och marterad såsom en fågel, hvilken flugit för högt upp och ej vågar försöka sina svaga vingar för att komma ned igen, somnade jag slutligen och drömde ej om något annat än hästar och hundar, hvilka förföljde mig.

— Hundar betyder äkta män, och hästar ungarlar, — afbröt Amanda, — ifall någon af dem uppnått dig och bitit dig riktigt duktigt, kunde du ha tagit för af-

gjordt att kärleken skulle ha blifvit lif och låga, o, ljufva plåga.

— Spela nu inte eko, Amanda. Som du lätt kan tänka dig, gick jag med så sorgbundet sinne till mina lektionstimmar, som skulle min så herrligt uppblomstrande glädje för evigt jordfästas af den obeveklige grefven. Grefvinnan var vid min ankomst upptagen af resande fremmande, men vid middagsbordet nickade hon vänligt åt mig, grefven gaf henne genast härför en ond blick. Hans isande köld emot mig var dock tydligt endast för att plåga hustrun, ty då hon ej var närvarande, bemötte han mig vida mindre stelt. På eftermiddagen bad grefvinnan mig göra litet musik för sina gäster. Då jag uppfyllt denna begäran tackade alla mig, klappade mig och tryckte hjertligt mina händer. All denna vänlighet rörde mig så djupt, att jag ofrivilligt började gråta. Under det jag vände mig bort, för att litet återhemta mig, sade gref-vinnan: »Jag förstår nog hvad det är som fattas henne, det är hemlängtan, hon faller saknadens tårar öfver sitt musikaliska hem, der hon lemnat en kär fader och en gammal skicklig lärare.» Adèle, den äldsta af flickorna, sökte upp mig och frågade, hastigt erinrande sig att jag några dagar förut sku-

rit mig i fingret, om det verkligen var santt att det ej mera värkte. Det goda barnet kunde ej förstå att sår inom oss ofta blöda mera än djupa skramor af synlig beskaffenhet. Slutligen gingo alla på en bjudning och jag blef lemnad ensam med barnen, hushållerskan och kammarjungfrun. Hela världen gick rundt omkring för mina ögon, hvilka sågo tusentals föremål, utan att ändå se ett enda, hvaremot jag kunde luta mitt tunga hufvud. Då barnen lagt sig, återvände jag till mitt otrefliga hem.

## VII.

End ny dag randades och jag började på nytt tänka på den examinerade guvernanten, och för att kunna bli en sådan, voro tid och medel lika dyrbara. Då jag kom till grefvinnan sade mina svullna ögon henne att jag gråtit. Hon frågade genast om orsaken till min sorg.

Jag svarade uppriktigt att jag suttit i lilla salongen under hennes samtal med grefven, hvarigenom jag kommit till den sorgliga vissheten att jag ej var nog skicklig för att fortsätta undervisningen med hen-

nes barn, men att jag, som ej velat lyssna, genast åter skyndat ut i tamburen för att låta anmäla min ankomst. Jag tillade att jag mycket väl visste det jag borde ha behållit min stora sorg för mig, men eftersom grefvinnan frågade om skälet till mitt bekymmer, hade jag sagt sanningen, någonting hvartill utomdessa min far alltid uppmanat mig.

»Kära Rosalia,» inföll grefvinnan, hvilken nu gaf mig denna förtroliga benämning,» min man är af ett häftigt lynne, men han har ett godt hjerta och är icke alltid så omedgörlig som i detta fall. Jag har hört omtalas lyckliga makar, hvilka plötsligt sett sin lycka försvinna, endast derföre att de varit af olika åsigter angående barnens uppfostran. Jag anser det derföre klokast att undanrödja det trätöfrö, som eljest till vår stora grämelse skulle kunna slå rot i vårt hjertas jordmån. Jag måste följaktligen äfven i detta fall gifva efter. Jag tillägger likväl, att det är min man som sagt upp vår snälla Rosalia. Om lördag få vi ett engelskt fruntimmer och det kan naturligtvis ej vara mig okärt att en mera erfaren och vid barns ledning van person tager hand om mina flickors uppfostran.

Med dessa ord aflägsnade sig grefvin-

nan, fastän jag haft sjelfbeherrskning nog att icke plåga henne med mina tårar. Då hon åter inträdde var hon åtföljd af kammarjungfrun, hvilken bar en stor kappsäck, fylld med diverse klädespersedlar.

»Lilla Rosalia,» sade hon glädtigt, såsom för att trösta mig i min djupa sorg, »kan nästan begagna mina kläder; håll till godo med dessa, såsom ett bevis på mitt deltagande.»

Det var nu ungefär som hade en af de tunga stenarna, hvilka så länge tyngt på mitt hjerta, fallit derifrån. Jag kunde ej uttala hela min tacksamhet för den frikostiga gåfvan.

»Rosalia bör», fortfor grefvinnan muntert, »gömma de hemmaväfdade klädningarne för att begagna under något besök på hembygden. Men det är sannt, moderna äro så ombytliga, derföre är ej heller detta värdt. Jag har redan kunnat märka att Rosalias garderob är ganska rik på förträffliga kläder, alla ypperligt passande för tjenstflickor. Jag vill försöka att ställa till ett lotteri. Vi ämna snart gifva en större middag och litet hvar kan behöfva något i klädväg, såsom uppmuntran och belöning åt sina tjenariunor. Ser ni, man måste alltid vara klädd någorlunda efter sin ställning. Grå-



fjels äro mina bekanta, de äro icke mycket bemedlade, men till ytterlighet fåfänga, därför är bäst att Rosalias yttre förvandling sker så snart som möjligt, då jag nog tror att de skola mottaga Rosalia såsom lärarinna för sina barn. Rosalia kunde ju åtaga sig dessa lektioner på förmiddagarne, så hade Rosalia eftermiddagarne fria. I allmänhet bör man aldrig låta sin utblottade belägenhet framskymta; redan den medellöse anses beroende; uppträder man dertill mycket anspråkslöst och underdånigt, blir man förtryckt samt sedd öfver axeln. Låt människorna hellre anse en hushållsaktig; till och med girigheten öfverses lättare än fattigdom; den anses såsom det sämsta af allt och vinner aldrig hvardagsmänniskans deltagande. Tvertom är det mycket klokare om Rosalia låter verlden förmoda att hon har pengar. Tro mig, lifvet är en stor skådebana, hvar på hvar och en fått sin rol, allt beror på dess utförande för att kunna vinna bifall.»

Jag motsade henne ej utan insåg att hvarje sak kunde ses från olika sidor. Dertill var grefvinnan mig så öfverlägsen och hela min själ var uppfylld af begär att lära. I hvarje hänseende hade jag således skäl att vara belåten med hennes anordningar.

Hon lofvade att till dagen derpå se ef-

ter några hattar, dem hon äfven ville skänka mig. De andra sakerna blefvo derföre af mig qvarlemnade, på det att jag sedan skulle få hem allt på en gång. När jag nästa gång återkom till grefvens skulle jag också medföra alla mina hemväfda klädningar, med undantag af ett par stycken, dem jag hade lust att behålla. Grefvinnan skulle sedan sammanträffa med mig hos Gråfjels, ty till följe af grefvens vilja var min korta tid i deras hus nu tilländalupen.

Jag tyckte dock att jag hade så mycket att tacka Gud för, så att jag ej mera borde anse mig fullkomligt olycklig.

Till det Gråfjelska huset lyftade jag på förhänget och urskiljde med mitt inre öga dess teatraliska sida, och satt stum liksom inför ett alldeles nytt skådespel. Jag anade hela pjesen och det var min öfvertygelse att jag skulle komma att spela en rol deri.

Medan jag som bäst ordnade mina klädningar, hemkom madam Lindberg, hvilken varit borta med tvätt och såg helt belåten ut. Hon satte sig bredvid mig på soffan och lade på bordet framför sig ett rikt förgylldt etui.

»Hvad gör mamsell med klädningarna?» frågade hon och fäste på dem en forskande blick.

Jag svarade:

»Jag skall skicka bort dem i morgon förmiddag.»

»Nå,» fortfor hon, »jag kunde nog förstå att mitt hus snart skulle blifva lilla damen för trångt. Det är något annat att komma sig upp i världen, än att som jag och mången till mig, från morgon till qväll få vara andras slaf! Så är det när man har någon som vill sig en smula väl.»

Med dessa ord öppnade hon etuiet tilläggande:

»Jag skulle ödmjukast tro att de der dyrbara presenterna komma att pryda mamsell bra, mycket bättre än de ljusa lockarna och af välmåga runda kinderna! Så der är det med en del menniskor, de tyckas enkom vara skapade för lycka och medgång, då en annan stackare bara fått slita ondt. . . Jo, grefve Skyldpaddenkrans skickar mamsell genom mig de här sköna presenterna och vill i morgon klöckan fem på eftermiddagen träffa mamsell i Davidsons paviljong på Drottninggatan, der herrskapet vidare får öfverenskomma om hvad som bör göras.»

Den utomordentliga glädje jag på morgonen kände öfver grefvinnans öfverraskande gåfva, försvann nästan för den ledsnad som

uppfyllde mig inför grefvens. Man kan omöjligt blifva rödare i ansigtet framför elden än jag nu blef af harm. Lyckligtvis märkte dock madam Lindberg ingenting, ty hela hennes uppmärksamhet var riktad på de af juveler blixtrande smyckena, hennes förtjusning gällde både broschen, örhängena och armbanden. Under det hou fortfor att leka med de af konstnärshanden formade nipperna sade jag: »Denna dags många bestyr har gjort mig så trött, att vi nu i Guds namn vilja lägga oss. I morgon skall jag stiga bitida upp.» Madamen syntes nöjd härmed och blef således ej friden störd.

Det var ett ganska oväntadt slag som träffat mig. Grefven hade visserligen förefallit mig outgrundlig, men jag hade ej brytt mig om att fästa mig dervid; min far hade alltid sagt: »dylika personer stå ej att utforska, ty de äro till karakteren så vacklande och ombytliga att de knappt förstå sig på sig sjelfva.» Den dubbelhet som så ofta låtit grefven synas för mig såsom två menniskor, antog emellertid nu en besynnerlig skepnad. Det är en sorglig tid vi lefva i, tänkte jag, eftersom männen utan tvekan så öppet kunna ådagalägga sina lä-

ga, nedriga afsigter. Jag vände slutligen mina tankar från grefven och riktade dem uteslutande på den arma om sin mans falskhet och trolöshet okunniga grefvinnan.

Jag insåg tydligt att jag sjelf måste handla, ty madam Lindberg var helt och hållet olämplig för dylika uppdrag. Jag fick ingen blund i mina ögon; det tycktes alls icke förvåna madamen att jag steg upp redan kl. 4 på morgonen. Hon fann det lika naturligt att jag inpackade mina saker. Då jag gick min väg, aflade jag för mig sjelf det heliga löftet att aldrig mera återvända till den lastfulla varelsens hemvist.

Min oro vexte med hvarje minut. Hvad borde jag företaga? Hvad besluta? Etuiet jemte alla mina små dyrbarheter hade jag lagt i piraten. Jag ville nödvändigt att grefven under sin väntan i paviljongen skulle återfå det förra jemte några skrifna rader. Men ingenstädes fann jag ett passande ställe för att skrifva dessa ord, ej heller hade jag någon person att ditskicka med dem. Jag behöfde i detta ögonblick mera än någonsin tala med grefvinnan. Hon, som alltid var så klok och skarpsinnig skulle nog veta någon råd. Jag kunde ju, menade jag, omsorgsfullt förtiga för henne hvem den var för hvilken jag ögonblickligt måste fly ma-

dam Lindbergs hus. Men ännu var jag lika rädlös hvem jag skulle få att skicka till grefven.

Jag var mycket lycklig då jag fann grefvinnan hemma. Hon frågade mig genast hvarför icke klädningarna kommit. Jag svarade att de skulle komma en annan dag. Som hon af detta svar förmodade att jag ej hade någon med hvilken jag kunnat sända dem, lofvade hon att den person som till mig bar kappsäcken äfven skulle få hemta dem.

Jag bad dock grefvinnan att kappsäcken skulle få stanna der den var, emedan jag ämnade söka mig en annan boning och just nu befann mig under flyttning. Hon frågade tydligt intresserad, hvarthän jag ämnade styra kosan. Jag svarade att jag ej visste det sjelf, men att jag genast måste ifrån madam Lindberg, hvilken på det afskyvärdaste sätt stämplade emot mig. Som jag ännu icke visste något bra ställe, menade jag att jag tills vidare borde taga in på något hotell eller i något hus der rum för resande uthyrdes. Vid dessa ord kände jag hur ångsten stod målad i mitt ansigte.

»I så fall», inföll grefvinnan, »är det bäst att Rosalia väljer ett hotell vid Stadsmedjegatan, der ofta flera af mina bekanta

från landet brukat bo, isynnerhet då drottning Desideria gifvit någon fête. Jag vill genast skicka dit en af betjenterna, men först vill jag veta hvem Rosalias förföljare är.»

— Detta är just den svåraste punkten i hela denna affär», förklarade jag öppet.

»Jag har således sedan i går förlorat Rosalias förtroende», sade hon tydligt sårad.

Detta inkast smärtade mig mycket, och jag visste ej hur jag skulle lägga orden för att undvika allt vidare meddelande. Detta var ju bäst för oss båda.

»O, min Gud», suckade jag tyst, »blott det vore någon annan än hennes man.»

Slutligen lyckades hon dock att anslå en sträng, som höll tonen.

»Tro mig», sade hon mildt, »vi fruar äro vana vid så mycket, att nästan ingenting förvånar oss. Du behöfver ej längre förhemliga din förföljares namn; jag känner tydligt här hvem han är.»

Dermed förde hon med ousägligt velmod handen till hjertat.

»Den gamle kusken», tillade hon, »är en trotjänare från mitt föräldrahus; »befall honom hvad du vill ha uträttadt, och han åtyder dig blindt. Men jag vill själf föra dig till hotellet.»

I ett nu var vagnen framme. Grefvin-

nan bad mig gå förut från Trädgårdsgatan till Carl XIII:s torg. Där steg jag i åkdonet till den goda grefvinnan, som, åtföljd endast af den gamle betjenten, föregifvit en lång promenad. Hon var liksom förstummad och jag gret oupphörligt, med otålighet räknande minuterna tills jag fick intaga min nya boning och för en stund disponera öfver den gamle tjenaren.

Äntligen voro vi framme vid Stadsmedjegatan. Såsom en skyddsling till grefvinnan blef jag naturligtvis af hotellets värdinna mottagen såsom en förnäm person, någonting som gjorde mig ytterst förlägen. Grefvinnan tog af mig ett ömt farväl och lofvade att genast skicka till mig den gamle betjenten.

Emellertid skref jag en biljett till grefven och fästade den tillsammans med etuiet. Betjenten inställde sig i lagom tid, ty klockan var endast tre på eftermiddagen. Jag bad honom att genom någon annan tillförlitlig person ombesörja att paketet kom i grefvens händer, samt att ej med ett enda ord för grefvinnan eller någon annan föråda mitt uppdrag; hans matmor led redan tillhålligt. Hans ärliga ansigte var mig en borgen att han nog skulle hålla sitt löfte. Det dröjde icke länge förrän han kom tillbaka.



Genom hans bistånd och några rader från mig fick jag afven med detsamma mina effekter från madam Lindberg, som först sedan det var för sent hann öfvertänka hur släpphändt hon varit.

Det föreföll mig nu som om dagens och lifvets sorlande toner ändtligen tystnat, och natten uppmanade till några timmars rast. En helig tystnad herrskade omkring mig, och fortepianos darrande röst sjöng en vaggvisa för att vyssja den sista händelsen i en salig glömskas slummer. Jag vågade en rask passage och öfvergick hastigt från klagande moll till gladt dur. Jag förlorade mig helt och hållet i musikens famn; i tonerna sväfvade emot mig en smältande harmoni uppfylld af den ljutvaste tröst. På sömn tänkte jag alls icke, der till var jag mycket för upprymd.

Den ädla grefvinnan hade ej förgätit att genom den gamle betjenten tillskicka mig de för mig så dyrbara presenterna. Jag skulle ej för någonting i världen ha velat handla emot hennes önskan. Ej heller tror jag att efter syndafloden Noachs ögon med större förtjusning hvilade på den löftesdigra regnbågen, än mina blickar på min tillkommande garderobs skiftande färger. Jag profvade en sidenrock; den passade så

förträffligt att vi hade svårt att skiljas. Jag behöll den derföre på mig.

Plötsligt öppnades dörren och en livréklädd betjent inträdde med ett visitkort i handen, anmälände sin herre, hvilken önskade göra mig sin uppvaktning. Jag ursäktade mig på grund af det för mig fullkomligt obekanta namnet. Men betjenten lät ej häraf afspisa sig, utan lofordade i sin ordning baronens, hans herres, smak för musik, och försäkrade att han gerna skulle vilja gifva allt i verlden för att få en afskrift af det tema jag spelat och hvartill han såsom varande min närmaste granne, lyssnat.

Jag förklarade för betjenten, att hvad jag spelat varit en för tillfället gjord improvisation; som den följaktligen aldrig stått på papperet kunde jag ej afskrifva den och sålunda icke uppfylla baronens begäran.

Just som jag trodde att detta uppträde var slut, knackade åter någon på min dörr. Jag öppnade och framför mig stod en obekant ung herre, hvilken djupt bugande framstammade en mängd ursäkter.

Hans yttre ingaf mig mycket förtroende, och utan att göra några vidlyftiga omvägar frågade han straxt när jag ämnade gifva konsert. Helt villrådlig hvad jag skulle svara, iakttog jag några ögonblicks tystnad,

hvilket föranlät den främmande att i stället för på svenska tilltala mig på fransyska.

När jag ändtligen något återhemtat mig, svarade jag:

— Mitt modersmål är svenska.

— Det visste jag icke, — svarade den obekante liksom öfverraskad, derefter tillade han: — Min fästmö svärmar mycket för pianomusik, och jag kan aldrig göra henne ett större nöje, än då jag ger henne något nytt i den vägen.

Huru skulle jag nu bära mig åt? Hvad skulle väl grefvinnan säga, ifall jag genast rättade misstaget, och öppet sade baronen hvem jag var. Nog af, jag lofvade att baron af Ekeborg, det var så den främmande hette, efter några dagars förlopp skulle få det önskade s. k. temat. Ett steg framåt hade jag nu tagit, ty snart berättades det i hela huset att »en lysande talang» bodde der.

Jag tror visst att jag skulle ha spelat piano hela natten, om ej min grannes sena besök gjort mig förlägen och tillika kommit mig att frukta det man kanske skulle be mig om ännu flera kompositioner.

Jag beslöt emellertid att icke dröja, utan genast börja med att taga lektioner i fransyskan. Grefvinnan hade lofvat att ge mig

anvisning på en utmärkt skiicklig lärarinna i detta språk.

När får jag väl återse den goda, förnåma damen? frågade jag mig oupphörligt. Jag räknade dagarne, timmarne, men hon hördes ej af, ej heller något bud från henne. Emellertid hade jag afskrifvit den begärda kompositionen, hvaröfver baronen blef utom sig af glädje å sin fästmö's vägnar. Ett par dagar derefter erhöll jag såsom present en vacker börs, med inneliggande 10 Rdr.

Jag vägrade att mottaga den derföre, att jag heligt lofvade min far att aldrig mottaga gåfvor af obekanta manspersoner, deremot sade jag baronen, att han kunde göra mig en stor återtjenst genom att underrätta mig om 'grefvinnan Skyldpaddenkrans' helse. Ifall den ej vore god skulle han i hemlighet tillsäga den gamle betjenten att skynda till mig för att redogöra för allt. Baronen lät ej säga sig detta två gånger.

Redan den följande dagen inställde sig den gamle trötjenaren hos mig. Han var så sorgsen, att jag genast anade oråd.

Grefvinnan, hvilken varit synbart illamående då hon skildes från mig, hade då hon hemkommit och ostördt fått öfverlemna sig åt sin sorg, betänkligt insjuknat. Hon hade ålagt betjenten att säga åt grefven

det hästarne skenat, medan hon på förmiddagen varit ute och promenerat, hvilket skrämt henne. Förfärad häröfven hade grefven genast skickat efter en läkare. Denne uppgaf äfven häftig sinnesrörelse såsom orsaken till grefvinnans sjukdom. Ådern öppnades, och doktorn trodde sig kunna ansvara för grefvinnans återställande, blott fullkomligt lugn iakttogs. Grefven förklarade att ingenting skulle störa henne och föregifvande en vigtig angelägenhet aflägsnade han sig. På slaget 5 hade hans vagn stannat utanför Davidssons paviljong, hvarifrån den fick order att fara hem, emedan grefven ämnade återvända i ett annat åkdon. En timma sednare satt han också verkligen vid grefvinnans sjuksäng. Det var mycket fägnasamt att se den gamle tjenarens glädje, derföre att grefvinnan ej varit invigd hvare egentligen hans uppdrag bestått, ty under rättelsen derom hade kunnat taga lifvet af henne med ens.

Ännu hade ingen förbättring inträffat i hennes tillstånd, ej heller hade läkaren fullkomligt kommit underfund med sjukdomens natur.

Mitt sinne blef nu åter tungt och jag bad så innerligt Gud för den sjuka. Baronon hade farit till landet för att helsa

på sin fästmö, hvilken sedan tillsammans med sin mor inkom till staden och genast tog in på samma hotell som jag. Den unga damen tackade mig förbindligt för kompositionen och inbjöd mig till ett besök i sitt föräldrahem.

Då de två förnåma damerna varit några dagar i staden bad den unga fröken att jag med detsamma skulle följa med dem till landet, vi hade god plats i vagnen alla tre, tillade hon uppmuntrande. Jag kunde ej afslå denna bjudning, hvad den än kunde innebära. Fröken Strålenstjerna och hennes mor hade för öfrigt många bekanta i staden och kunde således lätt rekommendera mig, när jag åter sökte några barn att undervisa. Den unga damen var utmärkt vacker, men i hennes väsen låg någonting stelt och kallt, som förhindrade allt närmande. Det var ett majestät, som fordrade den största underdånighet. Hon förklarade sig äfven verkligt ledsen derföre, att hon såg min ovana att befalla och vara pockande mot tjänstfolket.

Som hennes fästman mött mig i hotellets trappa tillsammans med grefvinnan Skyldpaddenkrans och dertill erfarit att jag kommit dit i hennes ekipage m. m., hade den slutsatsen dragits att jag härstammade från

någon mycket ansedd familj, samt var grefvinnans synnerligen goda vän. Namnet Fagerström tillhörde dock tyvärr inga särdeles framstående eller högt uppsatta personer. Allt detta framkallade naturligtvis en mängd frågor. Härunder tyckte jag mig nästan höra grefvinnan ropa till mig: »Kom ihåg, att du nu står på scenen, och fall ej ur rollen! Men fastän jag visste att det skulle tillintetgöra alla illusioner, beslöt jag att följa den raka vägen, och ej låta några andra ledsaga mig derå än lifvets och sanningens englar.

Skälet, hvarföre Strålenstjernas voro så nyfikna att få någon reda på mina förhållanden var, som de uppgåfvo, derföre att de ditväntade familjen R—schöld, för hvilken de ansågo sig böra kunna redogöra för min härkomst.

Gamle baron Strålenstjerna blef sig lik, äfven sedan jag öppet förklarade mig vara orgelnisten Fagerströms dotter, född och uppfostrad i Småland. Friherrinnan såg deremot mycket förvånad ut, och riktade till mig flera frågor, alla uttryckande hennes undran öfver hvem som der kunnat utveckla mina musikaliska anlag. Jag nämnde mina musiklehrare, dessa obscura namn

tycktes, hvarken tillfredsställa modren eller döttrén.

Jag började snart att passionerad t långta efter grefvinnan Skyldpaddenkrans; jag önskade mig nästan vingar för att åter träffa detta älskliga väsen. Hur tacksam kände jag mig ej för hennes undervisning, och hur väl behöfde jag ej dess fortsättning. Huru mycket än baronerna bjödo till att uppmuntra mig, blef dock snart de två damernas högdragenhet mig alldeles outhärdlig. Jag framstammade derföre min önskan att få säga dem farväl. Detta lät sig dock omöjligt göra, förklarade fröken Strålenstjerna. Hon hade fått en mängd nya kompositioner, och dem skulle vi tillsammans genomspela. Under musiklektionerna var hon äfven i högsta grad andfallande och medgörlig. Då vi voro i enrum, hände också ibland att hon var ganska nedlåtande; i främmandes närvaro var hon deremot mycket otillgänglig, och talade knappt ett ord med mig; likaså var det mig vid dylika tillfällen aldrig förunnadt att få musicera, utan då var det endast fröken Strålenstjerna sjelf som lät höra sig. Allt hvaraf jag omgafs var så isigt, att jag nästan kände mig genomkyld, oaktadt herrarnes artighet. En afton var jag så förtviffad, att jag drog



mig undan för att i ro gråta ut. Morgo-  
 nen derpå under det att fröken fantiserade  
 på sitt piano, närmade jag mig henne och  
 sade att jag knappt förmådde tolka min er-  
 känsla för den gästfrihet, som blifvit mig  
 bevisad, och att jag redan stod i en så stor  
 tacksamhetsskuld hos hennes familj, att jag  
 ej ytterligare ville föröka den. Men fröken  
 ville ej höra talas om mitt aflägsnande. Jag  
 bifogade då att jag var en medellös flicka,  
 som måste tänka på att vidare utbilda mig,  
 och att således hvarje minut var mig dyr-  
 bar. Vidare förklarade jag, att jag ej hade  
 någon ro förrän jag såg mig omgifven af  
 en skara elever, hvilka kunde inbringa mig  
 en liten förtjenst.

Då jag yttrat dessa ord, reste sig plöts-  
 ligt den unga fröken från den lysande fly-  
 geln och gick till sin chiffonier derur hon  
 tog 30 riksdaler, dem hon inlade i den  
 mig en gång förut erbjudna börsen, hvori  
 ännu den vägrade sedeln låg förvarad. Lem-  
 nande mig börsen, sade hon med en ton,  
 som ej tålde några motsägelser:

»Jag betalar aldrig mindre än andra.»

Säkert kan ej en hund, hvilken länge  
 tjutit för att få dela målet och plötsligt ser  
 hela tallriken framsatt åt sig, känna sig

mera öfverraskad än jag nu gjorde. Jag svarade i det jag lade börsen tillbaka: »Någon betalning för mitt vistande här kan aldrig komma i fråga.» Jag vill ej veta af mamsell Fagerströms kapriser!» utropade hon, påtrugande mig börsen.

Jag lät henne nu veta att jag redan beställt häst och åkdon, samt ännu samma dag ämnade återvända till Stockholm.

»Det blir ingenting af!» utropade fröken och skyndade in till modren.

Friherrinnan kom ut och försökte med lock och pock öfvertala mig att ej göra den älskade dottern emot.

Naturligtvis fick ingen motsäga den bortskämda flickan; fästmannen var hennes fotapall, och i ordets hela bemärkelse outtröttlig i att gå hennes önsknings till mötes. Jag skulle kanske ha trifvits ganska bra, blott jag kunnat göra mitt hjerta känslolöst för alla de stygn det der erhöill; blott jag kunnat afhålla mig ifrån att reflektera, när till exempel de stackars tjenarinnorna, för en enda knappt skönjbar skrynkla fingostärka och stryka om den tätt garnerade hvita kjolen, och sedan för allt sitt besvär endast fingostärka hårda tillrättavisningar.

Det grämde mig i den aldrabögsta grad

att se hur herrskarinnan af sina tjenarinnor gjorde slafvinnor, hur inför henne menniskan blef ett lastdragande djur. Icke nöjd med att ständigt roa sig och låta andra tråla för sig, skulle hon dertill plåga dem. Det var som om ormar gnagt på mitt hjerta. »Den som är sanningen mäktig är öfverallt myndig», plågade alltid Nils Åmunsen säga. Borde jag nu, oaktadt mina öppna ögon, gå som en blind? Under det att mitt samvete nedtyngdes af dessa frågor, led mitt hjerta oerhörda qual. I stället för att söka väcka den nyckfulla dottern till eftertänka, tryckte modren henne alltid med deltagande till sitt bröst, liksom för att på så sätt nedtysta de onda drömmarne inom henne. Men hur länge räckte detta?

Det är alltid ledsamt att dvaljas bland människor, dem man hvarken kan högakta eller älska.

En enda glädje hade jag under mitt vistande hos den Strålenstjernska familjen, och det var att icke behöfva vidröra min 100-riksdalers-sedel, och Gud vet om friherrinnan innerligare tryckte sin förhoppningsfulla dotter till sitt hjerta, än jag i tankarne min stora penningssumma.

Emellertid tycktes ödet icke vilja att

jag i lugn skulle skiljas från Strålenstjernas. Det måste ske med storm. En dag kom fästmannen häftigt instörtande i mitt rum. Hans ansigte var förvridet, ögonen rullade vildt, håret var i oordning och med lidelsefull häftighet slet han stora testar deraf.

»Min fästmö blir galen af svartsjuka!» skrek han. »Mamsell Fagerström måste genast härifrån, sedan få se hur sakerna gestalta sig.»

»Jag är straxt i ordning,» svarade jag.

En timma derefter var jag också på väg till Stockholm, utan att ha tagit afsked af någon annan än baron af Ekeborg, ty föräldrarne voro inne hos deras unga dotter.

Jag satt således snart åter i hotellet på Stadssmedjegatan. Här var allt sig likt, ingenting var förändradt. Jag greps genast af en tärande oro för grefvinnan. Det kändes så tungt att vara henne så nära och ändå ej få veta hur det nu var med henne.

När jag sof drömde jag endast om svarta kläder. Jag var utom mig af sorg, och då jag frågade mitt hjerta, svarade det alltid: hon dör, hon dör!

Jag beslöt att liksom händelsevis passera förbi hennes hus; kanske skulle jag lyckas upptäcka den gamle betjenten eller

också någon annan af tjenarne ; hvilken som helst kunde ju besvara den fråga jag hade att framställa. Jag hade visst gått förbi det Skyldpaddenkranska huset tio gånger, men förgäfves; då upptäckte jag ändteligen en dag den gamle betjenten. Han blef mycket glad då han fick se mig, och berättade att grevinnan sagt att hon, i fall hon kunde slippa undan grefven, hvilken alltid ledsagade henne på hennes korta promenader efter sjukdomen, den följande dagen velat fara till hotellet för att höra om jag återkommit.

Det var som om himlen öppnat sig för mig; morgondagen kom äntligen, och den höll ord. Då jag låg slutet till min beskyddarinnas hjerta och tårarne föllo från hennes själfulla ögon, skulle Strålenstjernas, i fall de sett oss tillsammans, åtminstone nödgats säga att hon var min väninna.

Med Gråfjell hade hon talat och dit fick jag flytta när jag sjelf ville.

Herr Gråfjell drog dock försorg om att jag nödgades lemna deras hus innan jag ens ännu hunnit blifva hemmastadd der. Jag tog åter min tillflykt till hotellet på Stadssmedjegatan. Der bodde då äfven baron af Ekeborg, fröken Strålenstjernas f. d.

fästman. Då jag återsåg honom, fann jag honom lugn, men på hans drag skönjdes tydligt de sköflingar lidelsernas stormar framkallat; dessa bärjningar lågo utbredda öfver hela hans väsen liksom löfven kring trädets stam efter naturens uppror. Han skulle nu anträda en utländsk resa. Med undertryckt smärta och bittert vemod sade han till mig:

»Hur föga ana vi ibland, när vi vilja befrämja en annans glädje, att denna glädje lätt kan blifva vår egen lyckas döds-sång. Icke anade jag, då jag hos er anhöll om den vackra kompositionen, att den skulle blifva anledningen till en brytning mellan mig och min dittills tillbedda, afgudade fästmö. Jag välsignar dock numera denna musik.»

Jag måste till och med spela den för honom.

»Gudomliga vemod!» utropade han, »så kan endast själen klaga, hjertat gråta, denna sammansmälta harmoni kan endast du framkalla. Ack om jag fick höra denna hänförande musik ännu en gång!»

Han bad mig om noterna, hvilka jag gerna gaf honom. Derefter lemnade han mig och jag stod åter alldeles ensam.

Grefven, hvilken var alltför rädd för grefvinnans vågstycke att fara ut på egen hand, följde henne nu ständigt, så att jag ej mera fick se henne. Läkarens utsago om den ädla damens helsa var äfven så föga tillfredsställande, att grefvens oro i allt rättfärdigades.

Hotellvärdinnan hade i sina barndomsdagar spelat piano, men sedan hon blifvit gift hade instrumentet stått låst, och hon blef rätt glad när jag åter öppnade det.

En dag sade hon till mig:

»I fall mamsell Fagerström vill spela med mina systerbarn, skall jag kosta på dem att för en tid vistas i staden. Jag tror nog att föräldrarne gerna betala deras musikundervisning, ty de ha långt ifrån fått lära sig tillräckligt på landet.»

Naturligtvis gick jag med glädje in på detta förslag.

I en af mitt lifs mest välsignade stunder såg jag de kära barnen, som ingen aning hade om hvilken stor tröst de blefvo mig. Midt emot på gatan bodde bekanta till barnen, och denna familj frågade mig om jag äfven ville spela med dess små. Nu var åtminstone början gjord, och på hoppets gyllne vingar flögo mina bref hem till min far.

## VIII.

Det var söndag; kaptensenkan C\*\*  
 ämnade sig i Jakobs kyrka, men dessför-  
 innan gjorde hon en liten visit hos hotell-  
 värdinnan, med hvilken hon var bekant.  
 Kaptenskan bad mig följa sig i kyrkan,  
 och då vi gingo derifrån bjöd hon mig hem  
 till middagen. För eftermiddagen voro  
 kaptenen och hon bjudna ut i det gröna,  
 dit de togo mig med sig. Säkert hade  
 hotellvärdinnan invigt den lilla familjen i  
 mitt öde, ty kaptenen sade plötsligt till  
 mig:

»Har du ingen vän här på orten, min  
 lilla flicka?»

»Ingen.»

»Så har du en i mig», tillade han och  
 fattade vänligt min hand.

Hans löfte blef oryggligt.

Hvarje dag ville de barnlösa makarna  
 se mig hos sig och snart uppgjordes att  
 jag skulle inackordera mig hos dem. Jag  
 fick disponera öfver hela deras våning,  
 som om den varit min egen. I stora sa-  
 longen ställdes mitt instrument och der  
 gaf jag mina pianolektioner, i det innanför  
 belägna förmaket mottog jag alla besök



Jag annonserade, fick allt flera och flera elever och för alla presenterade kaptenen och hans fru mig såsom deras lyckas barn.

Emellertid hade jag ännu min 100-rdrssedel orörd, likt en helig relik låg den i min bös . . . Inser du nu, Amanda, att det kan löna mödan att börja draga parti äfven af det minsta vi duga till, ty också med det ringaste kunna stora ting utföras. Föröfrigt mins du väl fabeln om det omtänksamma flitiga biet, som för kommande dagar suger honung både ur den söta och beska blomman, helt olika den i sommarens lust dansande myggan. Du har nu i två månader varit på Rundskog och haft, som du sjelf säger, mycket roligt, men såväl färden dit, som vistandet der ha varit förknippade med utgifter, de må ha varit än så små. Du är nu alldeles utblottad och jag menar allt att bekymren tager ut sin rätt framför nöjens, som det närvarande alltid i sin mån inverkar på framtiden, och tiden är den fattiges penningar. Tänk väl öfver hvad du bör göra, snart är den elfte timman inne.

— Jag tycker, — inföll Amanda, — att myggan ådagalägger mera förstånd, genom att njuta af lifvets korta sommar, än biet, hvilket suger till sig hvad som slutli-

gen kommer att döda det. Hur många ha ej förlorat lifvet just derföre att de varit mammons trålar.

— Biet är inom naturen en konung.

— Tillochmed en kejsare, som aldrig inom sitt eget palats kan vara trygg för sin baneman!

— Sesä, låtom oss nu icke gå från ämnet. Det är oklokt af biet att eftersträfva praktfulla slott, då det skulle kunna vara lyckligt i egandet af sin mossbelupna hydda. Allt i naturen, ända från det lilla sandkornet på marken, lyder en viss lag, hvilken bjuder att vara nyttig och välgörande. Följer människan denna lag, kan hon på en gång känna sig glad och fri, ovidrörd af samvetets boja. Hon är falsk emot sig sjelf, då hon inför sitt eget jag vill ursäkta sig dermed att hon inga anlag har att odla, inga talanger, af hvilka hon kan draga någon vinst för sitt uppehälle. Hvarföre längre tveka i valet? Du kan ju genast börja med att gå i husen och gifva lektioner.

— För att likt en annan omnibus få färdas från norr till söder och från söder till norr!

— Ej kan det straxt trötta dig, Amanda; på det här sättet ligger du för-

öfrigt af dig i allt hvad du lärt . . . Också kunde du, under det du gaf lektioner, sjelf taga sådana.

— Finns väl någonting tyngre på jorden än att plugga lärdom i ungar!

— Jag medger gerna att det ibland kan vara svårt nog, men om vi bedja den gode Guden om kraft och tålmod, så få vi nog begge delarne; endast arbetets mödor skänker hvila och samvetslugn. För öfrigt kan du ju, sedan du vunnit föräldrarnas förtroende, i ditt eget hem etablera en pension och der sitta omgifven af dina elever, lika lycklig som en drottning på sin thron. När elevernas antal ökats, kan du ju äfven genom biträden undgå all öfveranstängning och sedan på ålderdomen, då krafterna aftagit, hvila dig i ditt sjelfförvärfvade tjell.

— Du måste verkligen tro, kära Rosalia, att vår Herre bestämt hvarje qvinna till »skolnucka»?

— Träffadt, eljest vore hon oqvinlig. Hvarje godt, ädelt och mildt hjerta manas af en inre drift att åt mindre lyckligt lottrade meddela det lilla eller stora förråd af kunskaper, hvaröfver det kan förfoga.

— Bah, tro du mig, Rosalia, en sådan der skolmamma kommer aldrig längre än